

kirjaamo@oph.fi
Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29
00023 Helsinki

16.6.2021

OPH-2101-2021

Tehy lausunto tietosuojaoppaasta kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen järjestäjille

Tehy ry lausuu yhdessä Suomen Lastenhoitoalan Liiton kanssa tietosuojaoppaasta kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen järjestäjille.

Opetushallitus on laatinut tietosuojaoppaan avuksi toiminnan järjestäjille, jotka vastaavat varhaiskasvatuslaissa (540/2018), perusopetuslaissa (628/1998), lukiolaissa (714/2018) ja ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017) määritellyn kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen järjestämisestä. Oppaan tarkoituksena on selventää tyypillisiä oikeudellisia kysymyksiä, joita lasten, oppilaiden, opiskelijoiden ja huoltajien tietojen käsittelyyn liittyy toiminnan järjestäjän hoitaessa lakisääteisiä tehtäviään.

Tietosuojaopas on tärkeä ja sisältö kannatettava. Oppaan tarkoitus on selventää oikeudellisia kysymyksiä, tässä opas ei ole kaikin osin onnistunut. Mielestämme sisältöä pitää selkeyttää ja konkretisoida esimerkein.

Luvun 1 (s.1) ensimmäinen kappale: Henkilötietojen käsittelyyn liittyy useita velvollisuuksia, jotka järjestäjän on huomioitava hallinnossaan sekä päiväkotien, *perhepäivähoidon*, koulujen ja oppilaitosten arjessa.

Luvussa 3.3 (s.10) Käyttötarkoitussidonnaisuus ja tietojen minimointi voisi kuvata selkeämmin esimerkein, mitä tarkoitetaan tarpeettomilla tiedoilla. (s.9). Luvussa 3.2 (s.10) Täsmällisyys, eheys ja luottamuksellisuus olisi hyvä kertoa ne henkilöt, jotka voivat käsitellä tietoja ja korostaa henkilöstön perehdytyksen merkitystä. Luvussa 4 (s.12) Käsittelytarpeen määrittely lause "Käsittelyperusteista on säädetty tietosuoja-asetuksessa sitovasti, eikä niistä voida poiketa esimerkiksi sopimuksin" on vaikeasti ymmärrettävä. Tähän yhteyteen olisi hyvä saada selvennys konkreettisella esimerkillä ko. tilanteesta.

Luvussa 5 (s.19) Rekisteröityjen informoinnista huolehtiminen on kuvattu erittäin hyvin käytännössä huomioitavat asiat. Luettavuutta ja hyödynnettävyyttä lisäisi, jos em. asiat olisivat omassa "laatikossaan". Lisäksi mainittuja huomioitavia asioita olisi hyvä ottaa huomioon myös oppaan tekstissä, joka on paikoin varsin vaikeasti ymmärrettävää. Vaikeasti ymmärrettävä teksti on uhka oppaan käytön hyödyntämiselle.

Luvussa 6 Rekisteröityjen oikeudet ja niiden huomioiminen, rekisteröityjen oikeudet pitää kuvata esimerkein ja erityisesti ne tilanteet, joissa voi tulla vääринymmärryksiä, kuten mitä tietoja oppija voi vaatia poistettavaksi (alalle soveltumattomuuteen toteamiseen johtaneet asiat, rikkeet jne). Luvun 6.2 lopussa asiaa on jonkin verran konkretisoitu esimerkein, mutta silti on mahdollista, että oikeudet ymmärretään epätarkoituksenmukaisesti ja siksi lisäesimerkit ovat aiheellisia. Sivulla 21 on kerrottu selkeästi, milloin oppija ei voi vaatia arviointitietojen poistamista. Luvussa 6.5 (s.21) Oikeus käsittelyn rajoittamiseen, olisi hyvä mainita esimerkkejä tilanteista, joissa rekisteröity voi vaatia toiminnan järjestäjää rajoittamaan tietojensa käsittelyä.

Luvussa 6.6 (s.22) Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen, olisi hyvä kuvata alakohtaiset tyypillisimmät rekisterinpitäjät, joiden välillä tietoja voidaan siirtää.

Luvussa 7 (s.24) todetaan, että järjestäjällä on hyvä olla suunniteltu prosessi, toimintamallit sekä henkilökunnan perehdytys rekisteröidyn oikeuksia koskevien pyyntöjen käsittelyyn. Tämä on erittäin hyvä ja tärkeä huomio. Lisäksi maininta käsittelyjen määräajoista ja niiden noudattamisesta on keskeinen ja sitä tulisi vielä korostaa.

Luvussa 8.3 (s.28) Tekniset ja organisatoriset turvatoimet on määritelty selkeästi. Luvussa 8.4 pitää kuvata selkeämmin ja esimerkein, milloin käsittelytoimia koskeva seloste tulee laatia.

Luku 9 (s.31) on monimutkainen ja vaativia kokonaisuus. Konkreettinen malli helpottaisi toimijoiden vaikutusten arvioinnin suunnittelua.

Luvussa 10 (s.34) Tietosuojavastaavan nimittäminen, asema ja tehtävät, on kuvattu esimerkillä, että kunnassa riittää yksi tietosuojavastaava. Tarkoittaako tämä, että tietosuojavastaavan vastuulla ovat myös esimerkiksi yksityisten palveluntarjoajien organisaatiot.

Luvussa 11.2 (s.38) Tietoturvaloukkauksista ilmoittaminen todetaan, että menettelyn tarkoitus on huolehtia, ettei rekisteröityjen tarvitse tarpeettomasti ottaa vastaan ilmoituksia loukkauksista, joista todennäköisesti ei aiheudu heille haittaa. Miten tai kuka tämän haitan asteen arvioidaan? Tästä tarvitaan esimerkit.

Luvussa Henkilötietojen käsittelyn ulkoistaminen 12.2 (s.42) henkilötietojen käsittelystä sopiminen järjestäjän ja käsittelijän välillä mainitaan, että käsittelijän pitää ilmoittaa järjestäjälle, että käsittelee henkilötietoja ainoastaan rekisterinpitäjän antamien dokumentoitujen ohjeiden mukaisesti, paitsi jos lainsäädännössä toisin vaaditaan (tällöin käsittelijän on ilmoitettava asiasta järjestäjälle ennen käsittelyä, paitsi jos ilmoittaminen on kielletty laissa yleistä etua koskevien tärkeiden syiden vuoksi). Pitää kuvata selkeämmin, mitä tarkoitetaan laissa yleistä etua koskevilla tärkeillä syillä.

Helsinki 16.6.2021

Millariikka Rytönen
puheenjohtaja
Tehy ry

Lisätietoja: Kirsi Coco, koulutuspoliittinen asiantuntija, Tehy ry, kirsi.coco@tehy.fi, p. +358408215057
Eva Siitonen, sosiaalipoliittinen asiantuntija, Tehy ry, eva.siitonen@tehy.fi, p. +3580954227168.